

Bài giảng 25

THÔNG TIN BẤT CÂN XỨNG

Khung phân tích thất bại của thị trường

- Mô tả, định nghĩa tình huống thất bại của thị trường
- Giải thích vì sao đây là một thất bại của thị trường.
Chưa hiệu quả Pareto, biểu hiện là: (i) Gây ra tổn thất vô ích hay (ii) Chưa tối đa hóa phúc lợi xã hội
- Giải pháp khắc phục.
 - Giải pháp của tư nhân
 - Giải pháp của xã hội, cộng đồng, hiệp hội
 - Giải pháp của chính phủ

Thông tin bất cân xứng

(Asymmetric Information - AI)

- Thông tin bất cân xứng là tình trạng trong một giao dịch, một bên có thông tin đầy đủ hơn và tốt hơn so với (các) bên còn lại.
- Bất cân xứng về thông tin là tình trạng phổ biến trong cuộc sống của cá nhân và xã hội
 - Ngân hàng
 - Thị trường nhà đất
 - Thị trường lao động
 - Lĩnh vực thể thao
 - Thị trường hàng hóa
 - Thị trường bảo hiểm
 - Lĩnh vực đầu tư
 - Thị trường chứng khoán
 - Thị trường đồ cũ

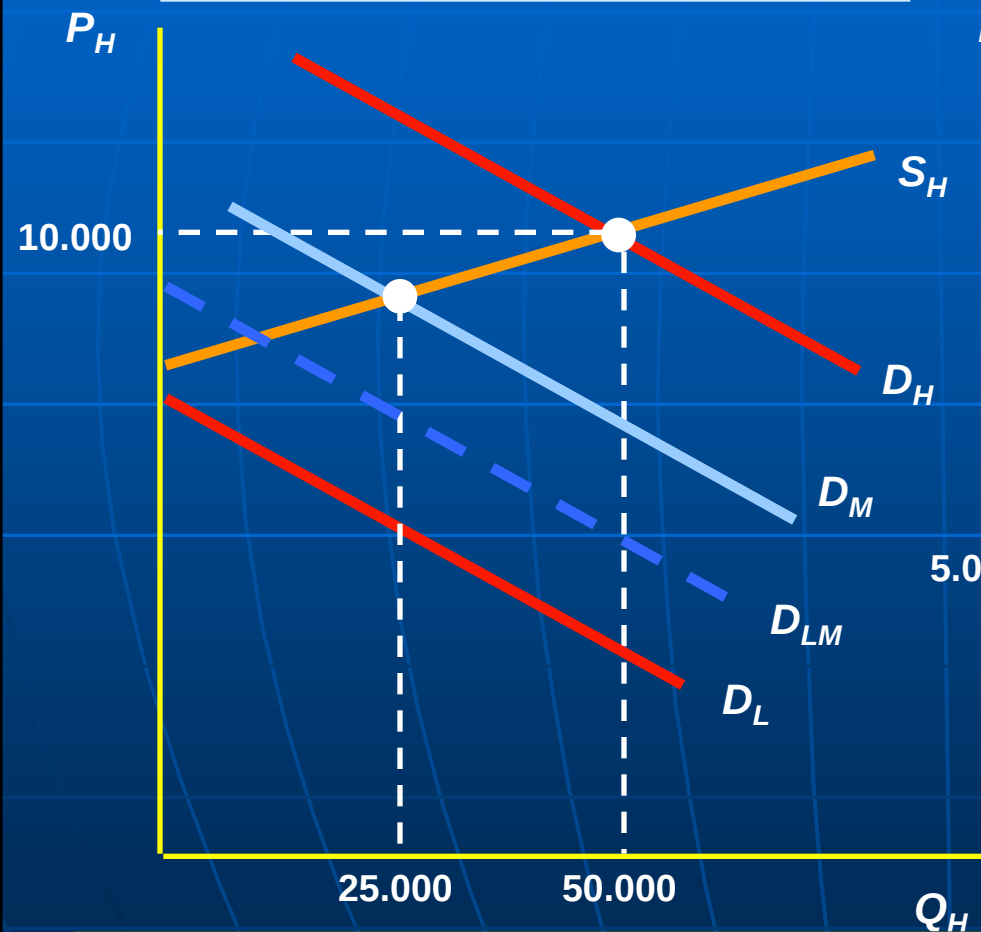
Hậu quả của thông tin bất cân xứng

- Thông tin bất cân xứng (AI) là một thất bại của thị trường vì nó gây ra hậu quả:
 - Lựa chọn ngược hay lựa chọn bất lợi (adverse selection – AS)
 - Rủi ro đạo đức hay tâm lý ỷ lại (moral hazard – MH)
 - Vấn đề người ủy quyền-người thừa hành (principal-agent – PA)

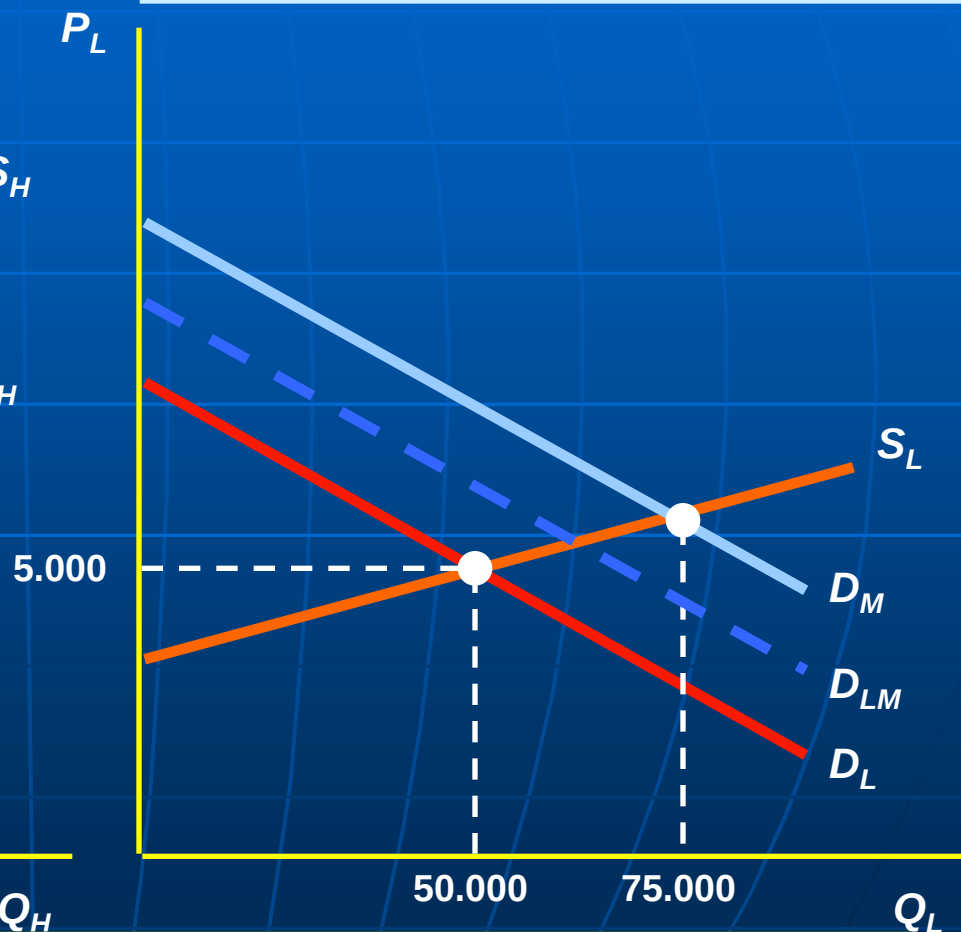
Sự lựa chọn ngược (AS)

Ví dụ trong thị trường xe cũ

THÔNG TIN CÂN XỨNG

THÔNG TIN BẤT CÂN XỨNG

Sự lựa chọn ngược (AS)

- Một số ví dụ thực tiễn khác:
 - Khách hàng của các công ty bảo hiểm có khuynh hướng là những người có rủi ro cao.
 - Cách trả lương mang tính bình quân theo ngạch bậc khó giữ được người giỏi
 - Rau sạch rất khó tìm chỗ đứng trên thị trường
 - Hàng hóa kém chất lượng, không đạt chuẩn vệ sinh thực phẩm tràn lan trên thị trường (thịt, trái cây, sữa, nón bảo hiểm.....)

Rủi ro đạo đức hay tâm lý ỷ lại (MH)

Rủi ro đạo đức hay tâm lý ỷ lại là tình trạng cá nhân hay tổ chức không còn động cơ để cố gắng hay hành động một cách hợp lý như trước khi giao dịch xảy ra

Rủi ro đạo đức hay tâm lý ỷ lại (MH)

- Một số ví dụ thực tiễn:
 - Khách hàng khi đã mua bảo hiểm thường giảm sự cẩn trọng vì không phải gánh chịu toàn bộ chi phí thiệt hại do họ gây ra.
 - Không cố gắng nâng cao trình độ và cập nhật kiến thức khi đã có học vị, học hàm.
 - Không còn nỗ lực sau khi được đề bạt.
 - Không xử lý ô nhiễm triệt để như đã cam kết một khi đã được cấp giấy phép.

Giải pháp khắc phục tình trạng thông tin bất cân xứng

- **Nguyên tắc** là giải quyết vấn đề tận nguồn, làm giảm đi sự bất cân xứng về thông tin cho các bên tham gia giao dịch
- **Giải pháp** của tư nhân và chính phủ

Giải pháp tư nhân

■ Thị trường đồ cũ:

- Người mua thu thập thông tin: thuê chuyên gia, hỏi người mua trước hoặc sử dụng thử, mua thông tin.
- Người bán phát tín hiệu chứng minh uy tín của cửa hàng thông qua danh tiếng, thương hiệu, cấp giấy bảo hành...

■ Thị trường lao động:

- Người xin việc phát tín hiệu: bằng cấp, yêu cầu mức lương cao
- Nhà tuyển dụng: phỏng vấn, thử việc ...

Giải pháp tư nhân

■ Thị trường bảo hiểm

- Công ty bảo hiểm yêu cầu khám sức khỏe
- Chỉ định phòng khám đối với hợp đồng lớn
- Không chi trả bảo hiểm toàn phần (đồng chi trả)
- Giảm phí bảo hiểm đối với khách hàng có đăng ký các chương trình phòng chống bệnh tật hoặc không hút thuốc

Giải pháp tư nhân

■ Ngân hàng:

- Người đi vay phát tín hiệu chứng minh hiệu quả tài chính của dự án hoặc chứng minh năng lực tài chính của công ty.
- Thẩm định dự án, thẩm định khả năng tài chính của nhà đầu tư, tài sản thế chấp
- Đánh giá lịch sử tín dụng của công ty

Giải pháp của chính phủ

- Cấp giấy phép chứng nhận (trước hoạt động)
 - Chứng nhận tư cách pháp nhân
 - Chứng nhận chất lượng sản phẩm
- Kiểm tra, giám sát (trong quá trình hoạt động)
 - Kiểm tra an toàn vệ sinh thực phẩm, đóng dấu chất lượng và cấp phép lưu thông
 - Kiểm tra, đối chiếu với tiêu chuẩn đăng ký
- Kiểm toán (sau hoạt động)

Giải pháp của chính phủ

Chứng
nhận
chất
lượng
sản
phẩm

**BỘ Y TẾ
CỤC AN TOÀN
THỰC PHẨM**

Số: 4523/2012/ATTP-XNCB

**CỘNG HÒA XÃ HỘI CHỦ NGHĨA VIỆT NAM
Độc lập - Tự do - Hạnh phúc**

Hà Nội, ngày 06 tháng 11 năm 2012

**XÁC NHẬN CÔNG BỐ PHÙ HỢP QUY ĐỊNH
AN TOÀN THỰC PHẨM**

Cục An toàn thực phẩm xác nhận đã nhận công bố phù hợp quy định an toàn thực phẩm của:

Tên tổ chức, cá nhân: Công ty XNK Thương mại Dịch vụ Thiên Hà Xanh
Địa chỉ: 36 Phan Văn Trị, phường 10, quận Gò Vấp, Tp. Hồ Chí Minh
Điện thoại: 0866528144 *Fax:*
Email:

Cho sản phẩm: **Thực phẩm chức năng: Superior Fat Burner**
Do G&M Group, USA, United State sản xuất phù hợp quy định an toàn thực phẩm.

Tổ chức, cá nhân có trách nhiệm thực hiện chế độ kiểm tra và kiểm nghiệm định kỳ theo quy định hiện hành và phải hoàn toàn chịu trách nhiệm về tính phù hợp của sản phẩm đã công bố.

Định kỳ 03 năm tổ chức, cá nhân phải thực hiện lại việc đăng ký bản công bố phù hợp quy định an toàn thực phẩm.

Nơi nhận:
- Tổ chức, cá nhân;
- Lưu: ĐKCN.

**KT CỤC TRƯỞNG
PHÓ CỤC TRƯỞNG**

Lê Văn Giang

Giải pháp của chính phủ

Tăng cường
giám sát,
kiểm tra
chất lượng
sản phẩm

Giải pháp của chính phủ

- Thành lập hiệp hội bảo vệ người tiêu dùng
- Cung cấp thông tin
 - Về quy hoạch
 - Về dịch bệnh
 - Về nhà đầu tư
 - Dự báo về cung cầu thị trường
- Thiết lập thể chế (xây dựng khung pháp lý) để có biện pháp chế tài, xử phạt

Vấn đề người ủy quyền- người thừa hành (thân chủ - người đại diện)

- Là những trường hợp một bên (người ủy quyền) tuyển dụng một bên khác (người thừa hành) để thực hiện một hay những mục tiêu nhất định.
- Người thừa hành có thể theo đuổi mục tiêu khác với người ủy quyền (do động cơ khác nhau) nhưng do thông tin bất cân xứng làm cho người ủy quyền khó kiểm soát.
- Tách riêng là một vấn đề vì hội đủ cả lựa chọn ngược và rủi ro đạo đức

Ví dụ người ủy quyền- người thừa hành (thân chủ - người đại diện)

- Hội đồng quản trị - Giám đốc
- Tổng giám đốc – Giám đốc chi nhánh
- Hội đồng nhân dân - Ủy ban nhân dân
- Chủ tịch tỉnh – Giám đốc sở
- Hiệu trưởng – Giáo viên
- Người thuê lao động – Người lao động

Giải pháp cho vấn đề PA

- **Nguyên tắc:** Người ủy quyền tạo ra khuyến khích (vật chất và phi vật chất) sao cho mục tiêu của người thừa hành phù hợp với mục tiêu của mình
 - Trả lương và thưởng theo hiệu quả
 - Thưởng bằng cổ phiếu
 - Giáo dục ý thức tự trọng nghề nghiệp
 - Cơ hội thăng tiến
 - Các danh hiệu thi đua ...
- **Thiết kế hệ thống thông tin và kiểm tra**
 - Minh bạch hóa và tiêu chuẩn hóa thông tin
 - Hệ thống giải trình và giám sát nghiêm ngặt
 - Đào tạo theo tín chỉ, sinh viên chọn môn và chọn giáo viên
 - Lấy phiếu tín nhiệm định kỳ và đột xuất

Phát tín hiệu trên thị trường lao động

- Xét mô hình đơn giản: Thị trường lao động cạnh tranh

Với thông tin cân xứng

- $w = MRP_L$
- Lương Nhóm I = \$10.000/năm
- Lương Nhóm II = \$20.000/năm

Với thông tin bất cân xứng

- $w = \text{năng suất trung bình}$
- Lương Nhóm I = lương nhóm II = \$15.000/năm

Phát tín hiệu trên thị trường lao động

■ Phát tín hiệu bằng học vấn để giảm AI:

- y = chỉ số chất lượng học vấn
- C = phí tổn để đạt mức học vấn y
 - $C_I(y) = \$40.000 * y$
 - $C_{II}(y) = \$20.000 * y$

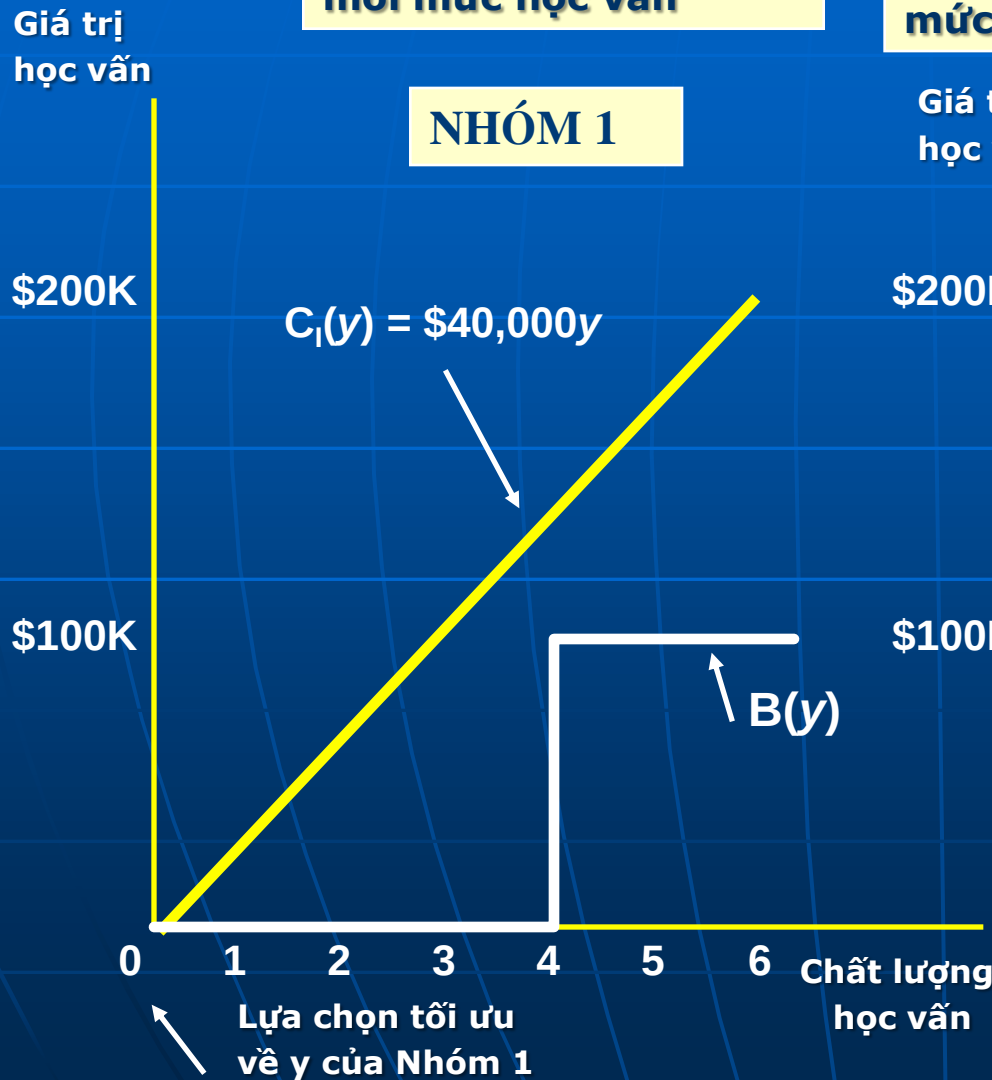
Phát tín hiệu trên thị trường lao động

$B(y)$ = lương tăng theo
mỗi mức học vấn

Một người nên có
mức học vấn ntn?

Quyết định học vấn
được dựa trên so
sánh lợi ích/chi phí

NHÓM 1

Giá trị học vấn

NHÓM 2

